

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

РИТОРИКА ТА ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

(назва навчальної дисципліни)

підготовки	<u>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u> (назва рівня вищої освіти)
галузі знань	<u>08 «Право»</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>081 «Право»</u> (код і найменування спеціальності)
освітньо-професійної програми	<u>«Право»</u> (назва освітньо-професійної програми)
тип дисципліни	<u>обов'язкова дисципліна загальної підготовки</u>

2023 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Ірина КОЗАКОВА

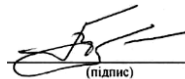
РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних
дисциплін та іноземних мов

протокол № 1

від «30» серпня 2023 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Василь БАРАНІВСЬКИЙ

Укладач: *Кацавець Руслан Сергійович*, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» ґрунтується на знаннях, уміннях і навичках, сформованих у здобувачів вищої освіти під час опанування дисциплін гуманітарного, соціально-комунікативного та професійного спрямування. Передумовою успішного засвоєння курсу є володіння базовими навичками усного й писемного мовлення, комунікації, аналізу текстів, логічного мислення та аргументованого висловлення власної позиції. Важливим є також розуміння етичних норм професійної комунікації та готовність до публічної взаємодії в академічному й професійному середовищі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» є теоретичні засади, принципи, методи та практичні засоби ефективної мовленнєвої комунікації, мистецтва переконання, побудови аргументованого висловлювання, підготовки та реалізації публічного виступу, особливості застосування риторичних стратегій у професійній діяльності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» є одержання знань, навичок із технології підготовки до публічного виступу та спілкування, вибору ефективних методів завоювання й підтримання уваги слухачів, контролю над слухацькою аудиторією, удосконалення культури й техніки мовлення.

Основні завдання навчальної дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» полягають у формуванні у здобувачів вищої освіти системи знань про теоретичні основи риторики та практичних навичок ефективної комунікації, зокрема: формування розуміння сутності риторики, її предмета, функцій та значення у сучасному суспільстві; ознайомлення з основними етапами історичного розвитку риторики та еволюцією риторичної думки; розвиток риторичної особистості, комунікативної культури та психологічної готовності до публічного мовлення; оволодіння риторичними техніками, мовними й немовними засобами впливу на аудиторію; формування навичок підготовки, структуризації та проведення публічних виступів; засвоєння особливостей різних жанрів ораторського мовлення (академічного, ділового, судового, публічного); розвиток умінь логічної аргументації, переконання та критичного аналізу риторичних прийомів; формування здатності розпізнавати маніпулятивні техніки та ефективно вести дискусію; оволодіння навичками професійного мовлення у сферах права, бізнесу, управління та публічної комунікації; розвиток практичних умінь самопрезентації, взаємодії з аудиторією та подолання психологічних бар'єрів під час публічних виступів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Риторика та ораторське мистецтво» забезпечує набуття:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

ПРН 11. Мати базові навички риторики.

ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
<i>І</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Тема 1. Риторика як наука і мистецтво	12	2	4			6	16	1	1			14
Тема 2. Історія розвитку риторики	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 3. Риторична особистість та психологія мовлення	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 4. Риторична техніка та засоби виразності	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 5. Підготовка публічного виступу	14	2	4			8	15	1	2			12
Тема 6. Жанри та види ораторських виступів	14	2	4			8	15	1	2			12
Тема 7. Аргументація та мистецтво переконання	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 8. Риторичний дискурс і еристика	18	4	6			8	17	1	2			14
Тема 9. Риторика у професійній діяльності	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 10. Практика публічних виступів	18	4	6			8	15	1	2			12
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Предмет і завдання курсу. Загальне поняття про риторику як науку й навчальну дисципліну. З історії риторики. Витоки та розвиток риторичної думки в світі. Риторична техніка. Засоби риторичної техніки. Про підготування промови. Риторична формула: закони й правила риторики. Поняття про особистість у риторичній діяльності. Психологічні чинники риторичної особистості. Жанри мовлення оратора. Класифікація промов. Риторичний дискурс. Еристика.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Риторика як наука і мистецтво	2	1
2	Тема 2. Історія розвитку риторики	2	1
3	Тема 3. Риторична особистість та психологія мовлення	2	1
4	Тема 4. Риторична техніка та засоби виразності	2	1
5	Тема 5. Підготовка публічного виступу	2	1
6	Тема 6. Жанри та види ораторських виступів	2	1
7	Тема 7. Аргументація та мистецтво переконання	4	1
8	Тема 8. Риторичний дискурс і еристика	4	1
9	Тема 9. Риторика у професійній діяльності	4	1
10	Тема 10. Практика публічних виступів	4	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Риторика як наука і мистецтво	4	1
2	Тема 2. Історія розвитку риторики	4	1
3	Тема 3. Риторична особистість та психологія мовлення	4	1
4	Тема 4. Риторична техніка та засоби виразності	4	1
5	Тема 5. Підготовка публічного виступу	4	2
6	Тема 6. Жанри та види ораторських виступів	4	2
7	Тема 7. Аргументація та мистецтво переконання	4	2
8	Тема 8. Риторичний дискурс і еристика	6	2
9	Тема 9. Риторика у професійній діяльності	4	2
10	Тема 10. Практика публічних виступів	6	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Риторика як наука і мистецтво

Мета: Сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння сутності риторики як науки і мистецтва ефективного мовлення, а також її ролі у професійній комунікації.

Питання для обговорення:

1. Що таке риторика та який її предмет вивчення?
2. У чому полягає взаємозв'язок риторики як науки і мистецтва?
3. Які основні завдання сучасної риторики?
4. Чому риторика є важливою для професійної діяльності?
5. Яке місце риторики у сучасному інформаційному суспільстві?

Тема 2. Історія розвитку риторики

Мета: Ознайомити здобувачів із основними етапами розвитку риторики та еволюцією риторичної думки від античності до сучасності.

Питання для обговорення:

1. Якими були витoki риторики?
2. Який внесок античних мислителів у розвиток риторики?
3. Як розвивалася риторика в Європі?
4. Які зміни відбулися у риториці в сучасний період?
5. Чому історія риторики важлива для сучасного оратора?

Тема 3. Риторична особистість та психологія мовлення

Мета: Розкрити особливості формування риторичної особистості та психологічні чинники ефективної мовленнєвої взаємодії.

Питання для обговорення:

1. Що таке риторична особистість?
2. Які якості характеризують успішного оратора?
3. Як психологічні чинники впливають на мовлення?
4. Яку роль відіграють емоції у процесі переконання?
5. Як розвивати впевненість під час публічного виступу?

Тема 4. Риторична техніка та засоби виразності

Мета: Сформувати навички використання мовних і немовних засобів виразності для підвищення ефективності публічного виступу.

Питання для обговорення:

1. Що входить до риторичної техніки?
2. Які мовні засоби підсилюють виразність промови?
3. Як інтонація впливає на сприйняття виступу?
4. Яке значення мають жести та міміка?
5. Як невербальна комунікація впливає на аудиторію?

Тема 5. Підготовка публічного виступу

Мета: Навчити здобувачів планувати, структурувати і готувати ефективний публічний виступ.

Питання для обговорення:

1. Які етапи підготовки промови?
2. Якою має бути структура публічного виступу?
3. Що таке риторична формула?
4. Які закони риторики варто враховувати?
5. Як адаптувати промову до конкретної аудиторії?

Тема 6. Жанри та види ораторських виступів

Мета: Ознайомити здобувачів із класифікацією ораторських виступів та особливостями різних жанрів мовлення.

Питання для обговорення:

1. Які основні жанри ораторського мистецтва існують?
2. У чому особливості академічного мовлення?
3. Які характеристики притаманні діловому мовленню?
4. Що вирізняє судову промову?
5. Як жанр впливає на структуру виступу?

Тема 7. Аргументація та мистецтво переконання

Мета: Розвинути навички побудови логічної аргументації та застосування методів переконання у професійній комунікації.

Питання для обговорення:

1. Що таке аргументація?
2. Які основні методи переконання існують?
3. Як будувати логічно послідовні аргументи?
4. Що таке маніпуляція у комунікації?
5. Як розпізнати маніпулятивні техніки?

Тема 8. Риторичний дискурс і еристика

Мета: Сформувати розуміння особливостей риторичного дискурсу та мистецтва ведення конструктивної дискусії.

Питання для обговорення:

1. Що таке риторичний дискурс?
2. Які види суперечок існують?
3. Що таке еристика?
4. Які правила ефективного ведення дискусії?
5. Як уникати конфліктної ескалації у суперечці?

Тема 9. Риторика у професійній діяльності

Мета: Показати значення риторики у професійній діяльності фахівців різних галузей та сформувати культуру професійного мовлення.

Питання для обговорення:

1. Що таке риторична культура фахівця?
2. Яке значення має риторика у правничій діяльності?
3. Як риторика застосовується у бізнесі та управлінні?
4. Які етичні принципи професійного мовлення?
5. Як риторика впливає на професійний імідж?

Тема 10. Практика публічних виступів

Мета: Розвинути практичні навички самопрезентації, взаємодії з аудиторією та подолання страху публічного виступу.

Питання для обговорення:

1. Що таке ефективна самопрезентація?
2. Які прийоми допомагають утримувати увагу аудиторії?
3. Як взаємодіяти зі складною аудиторією?
4. Які причини страху публічних виступів?
5. Які методи допомагають подолати хвилювання перед виступом?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Риторика як наука і мистецтво	6	14
2	Тема 2. Історія розвитку риторики	8	12
3	Тема 3. Риторична особистість та психологія мовлення	8	12
4	Тема 4. Риторична техніка та засоби виразності	8	12
5	Тема 5. Підготовка публічного виступу	8	12
6	Тема 6. Жанри та види ораторських виступів	8	12
7	Тема 7. Аргументація та мистецтво переконання	8	12
8	Тема 8. Риторичний дискурс і еристика	8	14
9	Тема 9. Риторика у професійній діяльності	8	12
10	Тема 10. Практика публічних виступів	8	14
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «*Риторика та ораторське мистецтво*» є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток компетентностей, формування здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно опановувати теоретичні й практичні знання, що спрямовані на поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок судового мовлення, юридичної аргументації, переконання, ведення дискусії та професійної комунікації.

Завдання для самостійної роботи

Обрати та вирішити один з кейсів. Запропоновані кейси максимально наближені до реальних комунікативних ситуацій у юридичній практиці та допомагають формувати ключові компетентності майбутнього правника. Максимальна оцінка – **10 балів**.

Варіант 1

Завдання. Уявіть, що ви є адвокатом у судовому процесі щодо цивільного спору про відшкодування матеріальної шкоди. Підготуйте заключну промову захисту (3–5 хвилин), у якій необхідно:

- коротко викласти суть справи;
- сформулювати правову позицію сторони;
- навести щонайменше 3 аргументи, що підтверджують позицію;
- завершити промову переконливим зверненням до суду.

Критерії оцінювання (10 балів)

- Логічність і структура виступу — 3 бали
- Юридична аргументація — 3 бали
- Переконливість мовлення — 2 бали
- Дотримання норм професійної етики — 2 бали

Варіант 2

Завдання. До вас як до юриста звернувся клієнт, який емоційно незадоволений перебігом судового процесу та звинувачує вас у бездіяльності. Розробіть сценарій усної комунікації, у якому потрібно:

- знизити емоційну напругу;
- пояснити реальний стан справ;
- аргументовано захистити професійну позицію;
- зберегти довіру клієнта.

Критерії оцінювання (10 балів)

- Аналіз ситуації — 2 бали
- Доцільність риторичних прийомів — 3 бали
- Комунікативна ефективність — 3 бали
- Професійна етика спілкування — 2 бали

Варіант 3

Завдання. Проаналізуйте приклад судового або публічного юридичного виступу (реального або змодельованого), у якому використовуються маніпулятивні прийоми. Необхідно:

- визначити тип маніпуляції;
- пояснити її вплив на аудиторію;
- запропонувати способи риторичної протидії.

Критерії оцінювання (10 балів)

- Виявлення маніпуляції — 4 бали
- Глибина аналізу — 3 бали
- Практичність запропонованих рішень — 3 бали

Варіант 4

Завдання. Уявіть, що ви представляєте юридичну фірму на публічному заході та маєте виступити з темою: «Як захистити свої права споживача».

Підготуйте виступ (3–4 хвилини), який має:

- бути зрозумілим для широкої аудиторії;
- містити приклади з практики;
- включати рекомендації щодо захисту прав.

Критерії оцінювання (10 балів)

- Доступність викладу — 3 бали
- Практична цінність змісту — 3 бали
- Контакт з аудиторією — 2 бали
- Риторична майстерність — 2 бали

Варіант 5

Завдання. Розгляньте дискусійне твердження: «Штучний інтелект може повністю замінити юриста в майбутньому».

Необхідно:

- сформулювати 3 аргументи «за»;
- сформулювати 3 аргументи «проти»;
- побудувати контраргументацію;
- обґрунтувати власну позицію.

Критерії оцінювання (10 балів)

- Повнота аргументації — 4 бали
- Якість контраргументів — 3 бали
- Логічність висновків — 3 бали

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8-12 сторінок тексту (шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал - 1). Слід опрацювати щонайменше 10-12 джерел. Використання сучасних наукових праць обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та філософським осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1

1. Розкрийте сутність риторики як науки і мистецтва. Охарактеризуйте її основні функції.
2. Проаналізуйте значення риторики у професійній діяльності юриста.
3. Наведіть приклад ситуації, у якій ефективне ораторське мистецтво допомагає вирішити юридичний конфлікт.

Варіант 2

1. Охарактеризуйте основні етапи розвитку риторики від античності до сучасності.
2. Порівняйте внесок античних мислителів у розвиток риторики.
3. Поясніть, які ідеї античної риторики використовуються сьогодні.

Варіант 3

1. Розкрийте поняття риторичної особистості.
2. Охарактеризуйте психологічні чинники ефективного мовлення.
3. Проаналізуйте вплив емоцій на сприйняття промови аудиторією.

Варіант 4

1. Охарактеризуйте основні засоби риторичної техніки.
2. Поясніть роль невербальної комунікації у виступі.
3. Проаналізуйте, як жести, міміка та інтонація впливають на переконливість промови.

Варіант 5

1. Розкрийте етапи підготовки публічного виступу.
2. Охарактеризуйте структуру ефективної промови.
3. Складіть короткий план виступу на тему «Правова культура сучасного громадянина».

Варіант 6

1. Охарактеризуйте жанри ораторських виступів.
2. Порівняйте академічне, ділове та судове мовлення.
3. Поясніть специфіку судової промови адвоката.

Варіант 7

1. Розкрийте сутність аргументації та її структуру.
2. Охарактеризуйте методи переконання.
3. Наведіть приклади маніпулятивних прийомів у комунікації та поясніть способи їх розпізнавання.

Варіант 8

1. Поясніть поняття риторичного дискурсу.
2. Охарактеризуйте види суперечок та особливості їх ведення.
3. Проаналізуйте способи конструктивного ведення дискусії в юридичній практиці.

Варіант 9

1. Розкрийте роль риторики у професійній діяльності юриста.
2. Охарактеризуйте етичні принципи професійного мовлення.
3. Проаналізуйте приклади порушення мовленнєвої етики у професійній діяльності.

Варіант 10

1. Охарактеризуйте основні принципи самопрезентації.
2. Поясніть причини страху публічних виступів.
3. Запропонуйте практичні методи подолання хвилювання перед виступом.

13. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційованого заліку)

1. Що таке риторика та який її предмет вивчення?
2. У чому полягає сутність риторики як науки і мистецтва?
3. Які основні функції риторики в сучасному суспільстві?
4. Якими були витoki риторики?
5. Охарактеризуйте особливості античної риторики.
6. Який внесок античних мислителів у розвиток риторичної науки?
7. Як розвивалася риторика в Європі та сучасному світі?
8. Що таке риторична особистість?
9. Які якості характеризують успішного оратора?
10. Які психологічні чинники впливають на ефективність мовлення?
11. Яку роль відіграють емоції у процесі переконання?
12. Що включає риторична техніка?
13. Які мовні засоби виразності використовуються у промові?
14. Яке значення мають інтонація, жести та міміка у виступі?
15. Які основні етапи підготовки публічного виступу?
16. Якою є структура ефективної промови?
17. Що таке риторична формула?
18. Які закони та правила риторики слід враховувати під час виступу?
19. Які основні жанри ораторських виступів існують?
20. У чому особливості академічного, ділового та судового мовлення?
21. Які характерні риси судової промови?
22. Що таке аргументація та які її структурні елементи?
23. Які методи переконання використовуються в риторичі?
24. Що таке маніпуляція в комунікації та як її розпізнати?
25. Що таке риторичний дискурс?
26. Які види суперечок існують?
27. У чому сутність еристики як мистецтва ведення дискусії?
28. Яке значення має риторика у професійній діяльності юриста?
29. Що таке риторична культура фахівця та які її складові?
30. Які методи допомагають подолати страх публічного виступу та налагодити ефективну взаємодію з аудиторією?

14. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо); практичний, пошуковий метод.

15. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» використовуються такі методи оцінювання:

для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання тез (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо.

для підсумкового контролю проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо.).

16. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» є підсумковий контроль – диференційований залік.

17. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

19. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Риторика та ораторське мистецтво» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

20. Рекомендована література

1. Адамович, А. Є., Адамович, А. Е., Шлєіна, Л. І., & Шлєіна, Л. І. (2021). Посібник-практикум з дисципліни «Основи ораторського мистецтва». ФОП Однороз.
2. Білоусова Т.П. Риторика: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: О.А. Буйницький, 2016. 252 с.
3. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: підручник / Р.С. Кацавець. 2-ге вид., доповн. К.: Алерта, 2018. 216 с.
4. Красницька, О. (2020). Лідерство та риторика у професійній діяльності офіцера. Актуальні питання гуманітарних наук, 2020181.
5. Красницька О. В. Основи ораторського мистецтва та риторичної комунікації : практикум / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняховського, каф. сусп. наук. Київ : Компринт, 2019. 109 с.

6. *Мацько О. М. Практична риторика: навч. посібник / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2019. 239 с.*
7. *Онуфрієнко Г.С. Риторика: Навч. посіб. / Г.С. Онуфрієнко. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 625 с.*
8. *Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи та семінарських занять / Уклад.: М.П. Требін, Г.П. Клімова, Г.Ю. Васильєв та ін. Х.: Право, 2013. 40 с.*
9. *Ораторське мистецтво: підручник / М.П. Требін, Г.П. Клімова, Н.П. Осипова [та ін.]; за ред.: М.П. Требіна, Г.П. Клімової. 2-ге вид. Х.: Право, 2015. 208 с.*